

NED

DENG

راپورٹیک لہ بارہی:

کیشہ گانی دہوامی فہرمی
لہ گہرمیان

پیشه کی:

هه ندیک حالته تی دیکه له ده زگا حکومییه کاندای هه ن که کاریگه ریی و لیکه وته ی زوری له سه ر دهوام و کارکردن به پیشه یی هه یه . له میانه ی ئەم راپورته وه، به دوا داچونیکی ورد ده که یین له وباره وه .

دهوامی فه رمیی ده زگا حکومییه کانی گه رمیان، له دوا ی سه ره لسانی داعش و دوستبونی قهیرانی داراییه وه له سالی ۲۰۱۴ به دوا وه، ئاسته نگی زوری هاتوته به رده م و تائیس تاش ریکوراست نه بوته وه، به لکو به که موکورتیی زوردا تیده په پیت. جگه له مه ش

یه که م: کیشه ی کاتی دهوام

۱. ناوه رۆکی کیشه که

به لام به پیی به دوا داچونه کان، هیچ ده زگایه کی حکومی پابه ند نیه به و واده یه وه هه ندیکیان له کاتژمیر (۹:۰۰) ی به یانی ده سته کار ده که ن و له کاتژمیر (۱) ی دوانیوه رۆ و هه شه له (۲) ی دوانیوه رۆ کوتایی به دهوام ده هیئن.

له شاره وانی که لار دهوامی ئاسایی تاوه کو کاتژمیر (۱:۳۰) ی دوانیوه رۆیه . ئە کره م سالح، سه رۆکی شاره وانی که لار، له وباره یه وه ده لیت: تاوه کو ئیستا دهوامی ئاساییمان به و جو ریه، به لام له کاتی پیوستدا زیاتر ده مینینه وه .

شادیه حسین، به ریوبه ری گشتی کشتوکالی گه رمیان، ئاماژه ی به وه کرد دهوامیان هاوشیوه ی شاره وانی که لاره .

به ریوبه رایه تی پولیسی گه رمیان، به وته ی به ریوبه ره که ی، دهوامی ئاسایی رۆژانه یان کاتژمیر (۲) ی دوانیوه رۆ ته واوده بیت. ئە مه بۆ به ریوبه رایه تی گشتی په روه رده ی گه رمیانیش هه روایه .

تائیس تا به رونی نازانریت کاتی دهوامی فه رمی ده زگا حکومییه کانی سنوری گه رمیان چه نده، به شیوه یه ک کاتی دهوامکردن له به ریوبه رایتییه کان جیاوازه، هه ندیکیان جه خت له وه ده که نه وه که دهوامیان به و جو ره هاتوه، ئیداره ی گه رمیانیش ده لیت: هه ولمانداوه بۆ پابه ندبونی زیاتر به دهوام.

ئه گه رچی له ماوه ی پیشتوردا ئیداره ی گه رمیان نوسراویکی له باره ی کاتی دهوامکردن بۆ داموده زگا کان بلاوکرده وه و گشتانندی به سه ریاندای، به لام هیشتا کیشه هه یه .

به پیی نوسراوه که ی ئیداره ی گه رمیان، دهوام (۵) رۆژه له هه فته یه کدا (یه کشه مه بۆ پینجشه مه) جگه له وه ده زگایانه ی وه کو قوتابخانه و نه خو شخانه کان که دهوامیان (۶) رۆژه له هه فته یه کدا، ده شبیت رۆژانه دهوامی سه رجه م داموده زگا حکومییه کانی سنوره که له کاتژمیر (۸:۳۰) به یانی ده سته بیبکات تاوه کو کاتژمیر (۳) ی دوانیوه رۆ.

۲. لیکه وته کانی کیشه ی کاتی دهوام له سه ر هاو لاتیان

ئه و حالته ی تیدا بوه، به لکو له چه ند به ریوبه رایه تییه کی دیکه ش هه مان شت دوباره بوته وه .

ئه م گرفته وایکرده کاره که ی له کاتی خوی دا بۆ ته واو نه کریت و دوابکه ویت بۆ هه فته ی داها تو.

هه ندیک له هاو لاتیانی دیکه ئاماژه به وه ده که ن که کاتی دهوام که مه و رۆتینی دهوامیش زوره، ئە مه ش واده کات له یه ک رۆژدا نه توانن مامه له یه ک ته واو بکه ن، ئە مه ش بارگرا نییه بۆیان .

هاو لاتیان نیگه رانن له پابه ندنه بونی ته واوه تی داموده زگا حکومییه کان به کاتی دهوامکردنیا نه وه .

ته واوکردنی ریکاری پیدانی مؤله ت بۆ فرۆشگا که ی، مه جید محمه دی هاو لاتی و دانیش توی قه زای که لار ده با ته سه رۆکایه تی شاره وانی که لار، به لام وه کخوی ده لیت: ئە و رۆژه ی سه ردان ده کات هیچ فه رمانه بریک له ویدا نابینیته وه کاره که ی بۆ رای بکات .

به وته ی خۆیشی، ئە وه تاکه شوین نه بوه که سه ردان ی کردوه و

۳. ھۆكاری يەك نەبونی كاتی دەوام

ئەمە جگە لەو ھەي حكومت ماوہی زیاتر لە ۶ سالہ بەرزکردنەوہی پلہی فەرمانبەرانى راگرتوہ ئەویش بەكارىگەرىی قەيرانى دارايى، بۆ ئەوہی پارہی زیاتر بە فەرمانبەران ئەدات.

ئەم دو خالە، لە ھۆكارە سەرەكیەكانى يەكنەبون و بونی كیشەن لە دەوامکردن دا.

شادیە حسین، بەرپۆبەرى گشتى كشتوكالى گەرمیان، ئاماژەى بەوہرەد كەمكردنەوہی دەوام لەو رادەيەى كە ئىدارەى گەرمیان گشتاندنى بۆ كردوہ، وەك یارمەتیدان بوہ بۆ فەرمانبەرانىان، ئەمەش لە پای گرفتى موچە و قەرزى موچەى فەرمانبەران لای حكومت.

بە راي ئىدارەى گەرمیان، كیشەكانى پەيوەست بە موچەوہ، رۆلى ھەبوہ لە كەمكردنەوہى رادەى پابەندبون بە دەوامى فەرمیەوہ. چۆمان ئەحمەد، بەرپرسی بەشى راگەياندى ئىدارەى گەرمیان، وتى: بەھۆى ھەبونی قەيرانى دارايى، دەوام ساردیى و سستی تىكەوت، بەھۆكارى يەكەم لە بەر دواكەوتنى موچە.

بەكارىگەرىی قەيرانى دارايى، موچە خۆران موچەيەكى زۆرى سالانى پيشويان لای حكومتە، بەوتەى عومەر گولپى، ئەندامى لیژنەى دارايى پەرلەمانى كوردستان، لە سالى (۲۰۱۵) ھوہ تا ئىستات، حكومت نزیكەى دو سالى تەواوى پارەى موچەخۆران قەرزارە كە برەكەى نزیكەى ۲۱ تریلۆن و ۶۰۰ ملیار دینارە.

۴. ھەنگاوەكانى ریکخستەنەوہى دەوام

ئارام پالانى، وتى: تىبىنىم ھەيە لە بارەى ئەو لیژنەيەوہ، چونكە رون نىە كەسانى شارەزايان تىدايە، جگە لەوہش كاتىك سەردانى فەرمانگەكان دەكەن بەجۆرێك لەجۆرەكان فەرمانبەرانەكان ئاگادارن، ئەمەش وادەكات ئەگەر كەموكورتیەكیش ھەبىت بەدى نەكرىت.

دامودەزگاكان بەمەبەستى ریکخستەنەوہى دەوام، لیستى تۆمارى رۆژانەى ئامادەبونىان ھەيە كە بە «لیستى ئىمزا» ناسراوہ.

سەرۆكى شارەوانى كەلار، دەلیت: لە رىگەى لیستىكەوہ رۆژانە واژوى ھاتن و چوہنە دەرهوہى فەرمانبەرانەكان دەكەین.

ھەمان رىكار لە زۆرىنەى دامودەزگاكان پەیرەو دەكرىت.

ئەمە جگە لەوہى بەشىكىان ئامپىرى ئەلیكترۆنىان بۆ تۆمارى ئامادەبون ھەيە، بەشىپۆبەك لە رىگەى پەنجە مۆرى ئەلیكترۆنىیەوہ وادەى ھاتن و چوہنى فەرمانبەرانىان دەزانن.

ئىدارەى گەرمیان دواہەوای گشتاندنىك بۆ سەرجم دامودەزگاكان بۆ ئەوہى پابەندى دەوام بن بەو رادەيەى دیارىكردوہ، ھاوكات لیژنەيەكیشى پىكھیناوە و چاودىرى دەوام دەكات لە دامودەزگاكان.

چۆمان ئەحمەد، لەبارەى پىكھینانى ئەو لیژنەيەوہ وتى: لەم ماوہيەى رابردودا دۆخەكە كەمىك گۆرا، بۆيە بە پىويستمانزانى لیژنەيەكى تايبەت لە ئىدارەى گەرمیان كارا بكرىتەوہ و بەدواداچوہنى زیاترىكرىت بۆ پابەندبونى دامودەزگاكان بە دەواموہ.

بە راي كەرىم عەلى، ئەندامى ئەنجومەنى پارىزگای سلیمانى، كەموكورتى ھەيە لەو روہوہ، بەلام بەوتەى خۆى ئەوہ تەنھا بەرپۆبەرايەتەكان نین، بەلكو خودى ئىدارەى گەرمیانیش پابەندى تەواوتى دەوام نین.

چالاکوانىكیش تىبىنى لەسەر ئەو پلانەى ئىدارەى گەرمیان و سەردانى لیژنەكانى ھەيە.

دوهم: سەردانی حزبی له کاتی دوام دا

۱. قەبارە ی کێشەکه

هەتا ئێستاش بەرپۆبەهرانی حکومی بەشداریی له بۆنە حزبییەکان دا دەکەن، ئەگەرچی خۆشیان رەدی دەکەنەووە یان پاساوی جۆراوجۆریان هەیه .

بەوتە ی چالاکوانی مەدەنی: ئارام پالانی، هیشتا سەردانی حزبی ماون له نیو بەرپۆبەرایەتیەکاندا و تەنانەت دەلیت: رۆژانە له گەڵ بونی بۆنە و مەراسیمی حزبەکان، بەشداری بەرپۆبەرهکان بەدی دەکریت .

ئیدارە ی گەرمیان بە نوسراوی فەرمی ئاگاداری سەرجه م دەزگاگانی حکومەتی کردووە که خۆیان له بەشداریکردنی چالاکی و سەردانی حزبی له کاتی دوامدا بەدور بگرن، بەلام دامودەزگاگان بە تەواوی پابەندی ئەم بریارە نەبون، بە خودی ئیدارە ی گەرمیانیشەو .

هەریەکه له سەرۆکی شارەوانی کەلار و بەرپۆبەری هاتوچۆی گەرمیان و بەرپۆبەری پۆلیسی گەرمیان، رەتیدەکەنەووە که له پاش ئەو نوسراوی ئیدارە ی گەرمیان سەردانی بارەگای حزبەکانیان بۆ ئەو مەبەستانە کردبیت .

هەرچی له پشکی بزوتنەووی گۆرانیشە، شادیە حسین و ژیلوان عادل، بە دوری دەزانن که پیشوتر و ئێستاش بەشداری ئەو جۆرە مەراسیم و بۆنانەیان کردبیت له کاتی دوامی فەرمیدا .

بەلام شادیە حسین دان بەووشدا دەنیت له کاتی دەستبەکاربونی بەرپرسی نوێی مەلبەندی گەرمیان یەکی، له گەڵ بەشیک له فەرمانبەرەکانی دا و له کاتی دوامدا بۆ پیرۆزباییکردن سەردانی کردون .

عەزیز محەمەد، بەرپۆبەری ناحیە ی ئاوەسپی له پشکی یەکگرتوی ئێسلامی، دەلیت: هیچ کاتیک له کاتی دوامی حکومی سەردانی حزبیان نەبووە .

چالاکوانان بریارەکه ی ئیدارە ی گەرمیان بەپۆیست دەزانن، بەلام کۆکن لەسەر ئەووی ناتوانریت جێبەجێ بکریت .

شەمال رەئوف، چالاکوان له قەزای کفری، وتی: نوسراوەکه ی ئیدارە ی گەرمیان کاریکی باشە، بەلام پیموانیە بتوانریت له واقیعدا جێبەجێ بکریت، چونکه سەردانەکان هەر ماون .

ئاراز محەمەد، چالاکوان له کەلار، پێیوایە بریارەکان بەسەر هەمواندا وەکو یەک جێبەجێ ناکرین، وتی: ئیدارە ی گەرمیان بۆهەندیک کەس دەتوانریت ئیجرائات بکات، بەلام بۆ بەشیکێ دیکە ناتوانریت، هەنگاویان ناوە بۆئەووی گۆرانیکاری بکەن، بەلام نەیاننوانیوە، چونکه فشاری حزبیان لەسەر هەیه، خۆیان بەدەست حزبیکی دیاریکراوەن .

لەبەرامبەردا چۆمان ئەحمەد، بەرپرسی بەشی راگەیانندن و پەيوەندییەکانی ئیدارە ی گەرمیان دەلیت: سەرپەرشتیاری ئیدارە ی گەرمیان بەلێ کادری یەکی، لیکنیگەشتنی باشی هەیه له گەڵ ئەو حزبە و حزبەکانی دیکەش دا، بەلام ئیمە له چوارچێوە ی یاسا و رێنماییەکان کاردەکەین، چونکه ئەو پۆستی حکومیە .

بەرپۆبەری پۆلیسی گەرمیان، محەمەد حاجی فایەق، دان بەوودا دەنیت سەردانیکردن هەبووە، بەلام وەكخۆی دەلیت: «هەولمانداوە له کاتی دوامدا نەبیت و له دوا ی ئەو سەردان بکەین، بەلام هەندیک شت پەيوەندی بە ئیشەکه مانەووە هەبویت وەك هەماهنگی له گەڵ بەرپۆبەرایەتیەکانی دیکە، هەر دەبیت

له کاتی دوامدا بیت» .

بەرپۆبەری گشتی پەرودە ی گەرمیانیش دان بە بونی سەردانی حزبی دەنیت، وتی: بەلێ سەردانیکردنی حزبیان هەبووە، بەلام ئەووە وەك کار و چالاکی بوە .

دارا ئەحمەد، که له پشکی یەکی نیشتمانی ئەو پۆستە ی لایە، باسی له وەشکرد بە تەنها یەکی نیه که سەردانان دەکەن، بەلکو لایەنەکانی دیکەش سەردانی بەرپۆبەرایەتیەکان دەکەن، بەویپێی «ناوەندیکی پەرودە یی و زانستی کۆمەلایەتی» .

بەپێی ئەو وێنانە ی له تۆرپە کۆمەلایەتیەکان بلاقراونەتەووە، سەرۆکی شارەوانی کەلار سەردانی مەلبەندی گەرمیان یەکی کردووە . له وبارەو دەلیت: زیاتر سەردانەکانمان پاش دوامی فەرمیە که ئەمەش هیچ گرفتیکێ تێدانیه، یان بەهۆی کاروباری هاوڵاتیانەووە سەردانمان کردووە و زیاتر رۆژانی شەمە (که دوامی فەرمی نییه) ئەو سەردانانە دەکەین .

محسن مەنسور، بەرپۆبەری هاتوچۆی گەرمیان له پشکی یەکی نیشتمانی، بەهەمانشێوە دەلیت: من که مترین سەردانی حزبی دەکەم، دوا ی نوسراوەکه ی ئیدارە ی گەرمیانیش سەردانەکی ئەوتۆم نەکردووە، بەجۆریک بەرپرسی دیاری یەکی هاتووەتە سنورەکه، سەردانم نەکردووە و تەنها تەلهفۆنم بۆ کردووە .

دەشلیت: ئەگەر له کاتی دوامدا رۆشتبیتم ئەوا بۆ ئیشوکاری هاوڵاتیان بوە .

لەبارە ی ئەووی له ماووی پیشوترا یاوهری لێپرسراوی مەلبەندی گەرمیان کردووە له سەردانیکدا بۆ ناحیە ی رزگاری، وتی: ئەووە بۆ دەستبەکاربونی بەرپرسی بنکه ی رزگاری سەر بە بەرپۆبەرایەتیان بوە نەك بۆ شوینیکێ دیکە .

بە رای چالاکوانیک، بەرپۆبەرهکان پابەند و ناچارن بە سەردانیکردنی حزبی، بەهۆکاری ئەو دەستووردانە حزبییە ی له کارەکانیان دا هەیه .

شەمال رەئوف، زیاتر وتی: بۆ بچوکتین پۆست دەبیت رەزامەندی حزبی هەبیت، که ئەمەش گرفت دروست دەکات .

بەپێچەوانەووە بەرپۆبەری گشتی کشتوکالی گەرمیان دەلیت: هیچ دەستووردانیکێ حزبیان نیه و دەستی حزبان له کاری حکومیدا برپووە .

شادیە حسین، هەرودەها وتیشی: بەلێ هاوڵاتی هەیه سەردانمان دەکات له لایەن حزبەووە، بەلام تەنها پیماندەوتریت گوێ له داواکاریەکه ی بگرن .

ژیلوان عادل، بەرپۆبەری گشتی چاودێری و گەشەپێدانی کۆمەلایەتی گەرمیان که هاوشێوە ی شادیە حسین له پشکی گۆرپان ئەو پۆستە ی وەرگرتووە، باسی له وەکرد: رەنگە که سیکی دیاریکراو داواکاری لیمان هەبویت، بەلام حزبەکه مان جەختی له وە کردووەتەو که ئەو خواست و ویستی ئەوان نیه و ناچار ناکرین بۆ هیچ شتیک .

ئەکرەم سەلح، سەرۆکی شارەوانی کەلار که له پشکی یەکی، دەلیت: خەلکی ئیمە خەلکیکی کۆمەلایەتیە، لەبەر ئەووی کادری یەکی، هەندیکجار له پێگە ی حزبەووە پەيوەندی بەئیمەو دەکەن، بەلام دورە له فشار و تەنها داواکاریەکه له چوارچێوە ی یاسادا .

له‌بهرامبه‌ردا، میقداد شیخ به‌هادین، لئپرسراوی مه‌لبندی ۱۱-سی ریکخستنی گه‌رمیانی یه‌کیتی نیشتمانی، له‌باره‌ی هه‌بونی ده‌ستپوه‌ردانیان له‌کاری حکومی و سه‌ردانیکردنیان، وتی: ئه‌وان کادری ئیمه‌ن و ئیمه‌نه‌وانمان ناروده‌ته‌وه حکومه‌ت و ئه‌رکمان پیداون، هه‌ربویه‌چاودیریان ده‌که‌ین نه‌وه‌ک تیکه‌لاوی کاریان بین.

وتیشی: سه‌ردانیکردنی ئیمه‌بو ئه‌وان ئاساییه، له‌ویوه‌دنییا ده‌بینه‌وه‌له‌وه‌ی تاچه‌ند له‌خزمه‌ت هاوالاتیان و کاریان رای‌ی ده‌که‌ن.

چۆمان ئه‌حمه‌د، لئپرسراوی به‌شی راگه‌یاندن و په‌یوه‌ندییه‌کانی ئیداره‌ی گه‌رمیان، له‌باره‌ی ئه‌م پرسه‌وه‌ده‌لئیت: به‌رپویه‌رایه‌تییه‌کان پابه‌ند ده‌کرین به‌مه‌وه، به‌لام حیزب ئیسلوب و شیوازی خوی هه‌یه و ناتوانین پابه‌ندیان بکه‌ین، له‌گه‌لئیشیدا په‌یوه‌ندی و لیکتیگه‌شتنی باشمان هه‌یه، ئه‌مه‌ش ئه‌وه‌ناگه‌یه‌نئیت سه‌ردانی هه‌یچ کوئ نه‌که‌ن، چونکه‌ئه‌وانیش بو ئیش هاتون و مه‌رج نیه سه‌ردانی هه‌رکوئ بکه‌ن بو کاری حیزبی بی‌ت.

له‌وه‌لامی پرسیری ئه‌وه‌ی مه‌گه‌ر به‌رپویه‌ره‌کان نابیت خویان کاری هاوالاتیان رای‌ی بکه‌ن؟ میقداد شیخ به‌هادین، وتی: به‌لی ده‌یکه‌ن، ئه‌رکی ئیمه‌شه‌زیاتر جه‌ختیان لیکه‌ینه‌وه.

۲. لیکه‌وته‌کانی کیشه‌که

ده‌داته‌وه، به‌رپرسه‌که‌ی ئیداره‌ی گه‌رمیان وتی: ئه‌وه‌په‌یوه‌ست بوه‌به‌جه‌یه‌شتنی به‌رپویه‌رایه‌تییه‌که‌ی له‌کاتی ده‌وام دا، به‌لام هه‌یچ جیاکارییه‌ک نه‌کراوه.

پشکی یه‌کیتی نیشتمانی و بزوتنه‌وه‌ی گۆران له‌چاو هه‌ریه‌ک له‌کۆمه‌لی دادگه‌ری و یه‌کگرتوی ئیسلامی له‌سنوره‌که‌زۆتره، چالاکانیک ده‌لئیت: گرفتی سیاسی ره‌نگدانه‌وه‌ی له‌سه‌ر کاره‌کانیان ده‌بی‌ت.

شه‌مال ره‌ئوف، وتیشی: هه‌بونی گرفتی سیاسی ره‌نگدانه‌وه‌ی له‌سه‌ر کاری حکومه‌تی خوجیی ده‌بی‌ت و ره‌نگه‌قورس بی‌ت به‌رپویه‌ریکی یه‌کیتی ره‌خه‌له‌کاری به‌رپویه‌ریکی گۆران بگری‌ت، وانا ناتوانن هه‌مان مامه‌له‌بکه‌ن.

شادیه‌حسین، به‌رپویه‌ری گشتی کشتوکالی گه‌رمیانیش، جه‌خت له‌وه‌ده‌کاته‌وه: تاوه‌کو حزب ته‌داخولی فه‌رمانگه‌کان بکات، کیشه‌بو‌هاوالاتیان دروست ده‌بی‌ت.

ئه‌م بابته‌به‌لای به‌رپویه‌ری گشتی په‌روه‌رده‌ی گه‌رمیانه‌وه جیاوازه.

دارا ئه‌حمه‌د، ده‌لئیت: سه‌رباری ئه‌وه‌ی له‌لایه‌نی جیاوازی، به‌لام نه‌بوه‌ته‌ریگر و گرفت، به‌لکو کارمان بو به‌رژه‌وه‌ندی گه‌رمیان کردوه و بریاری سیاسی ریگری له‌کاری ئیمه‌له‌حکومه‌ت نه‌کردوه. به‌رای شاره‌زایه‌کی بواری کۆمه‌لی مه‌ده‌نی، هه‌بونی ریککه‌وتنی حزبی له‌سه‌ر حکومه‌ت، کاریگه‌ری له‌سه‌ر ئه‌دایان ده‌بی‌ت.

سامان عه‌زیز، که‌سه‌رپه‌رشتیاری گروپی گه‌شه‌یه‌بو فشار و داکوکی له‌گه‌رمیان که‌گروپییکی فشاری مه‌ده‌نییه، وتی: لای ئیمه‌کاری حزب و حکومه‌ت له‌یه‌ک جیاناکرئیه‌وه، چونکه‌بواره‌که‌پیشه‌یی نیه.

وتیشی: به‌پیی دلسۆزی بو حزب که‌سه‌کان کانید ده‌کرین نه‌ک له‌سه‌ر بنه‌مانی پیشه‌یی و لیهاوتیی، بوئه‌به‌گشتی تیروانیی حکومه‌ت حزبیانه‌یه.

«گرفتییکی دیکه‌ئه‌وه‌یه‌زۆرجار له‌نیو خودی حزبه‌کانیش کانیدی لیهاوتو نانیره‌پۆسته‌حکومیه‌کان، به‌مه‌ش زیان له‌پۆسته‌حکومیه‌ده‌دات که‌وه‌ری گرتوه و دواتر مامه‌له‌ی خه‌لکی به‌رپویه‌ده‌بات». سامان عه‌زیز وای وت.

سه‌ردانی حزبی سه‌رده‌کیشیت بو ده‌ستوه‌ردانی حزبی، که‌ئه‌مه‌ش به‌وته‌ی شاره‌زایه‌ک واده‌کات حکومه‌ت کاری خوی نه‌کات و له‌بری توانا، واسته و پشکیشکینه‌جیگه‌ی بگری‌ته‌وه.

به‌وییه‌ی حکومه‌تی خوجیی گه‌رمیان له‌چوار لایه‌ن پیکهاتوه (یه‌کیتی، گۆران، یه‌کگرتو و کۆمه‌ل)، بوئه‌هه‌ندیگجار خودی به‌رپویه‌رانی حکومی هه‌ست به‌بونی جیاکاری حزبی ده‌که‌ن.

به‌رپویه‌ری گشتی کشتوکالی گه‌رمیان که‌له‌پشکی بزوتنه‌وه‌ی گۆرانه، ده‌لئیت: هه‌ستم به‌جیاکاری کردوه له‌گه‌لمدا.

شادیه‌حسین، نمونه‌ی ئه‌وه‌ی هه‌نایه‌وه‌که‌کاتیک سه‌ردانی پرسه‌ی فه‌رمانبه‌ریکی خوی کردوه، ئیداره‌ی گه‌رمیان داوای کردوه لئپچینه‌وه‌ی له‌گه‌ل بگری‌ت، له‌کاتیکدا هه‌مان شت بو به‌رپویه‌رانی دیکه‌نه‌کراوه.

که‌ریم عه‌لی، ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی پارێزگای سلیمانی له‌لیستی گۆران، جه‌خت له‌م خاله‌ده‌کاته‌وه و ده‌لئیت: ئه‌و بریاره‌ی ئیداره‌ی گه‌رمیان له‌بیروبو‌چونیکی حزبییه‌وه‌سه‌رچاوه‌ی گرتوه.

له‌بهرامبه‌ردا دو به‌رپرسی گۆران و یه‌کگرتو، واینابینن به‌هۆکاری حزبی جیاکاریان له‌بهرامبه‌ر کرابیت.

ژیلوان عادل، که‌له‌پشکی بزوتنه‌وه‌ی گۆران به‌رپویه‌ری گشتی چاودیری و گه‌شه‌پیدانی کۆمه‌لایه‌تی گه‌رمیانه، ده‌لئیت: ره‌نگه‌پیشوتر هه‌ستم به‌جیاکاری کردبیت، به‌لام ئیستا پیموایه‌شتیکی له‌و جۆره‌نیه.

عه‌زیز محمه‌د، به‌رپویه‌ری ناحیه‌ی ئاوه‌سپی له‌پشکی یه‌کگرتوی ئیسلامی، هه‌رله‌مباره‌وه‌ده‌لئیت: هه‌ستم به‌جیاکاری نه‌کردوه.

هاوکات چۆمان ئه‌حمه‌د، به‌رپرسی راگه‌یاندن و په‌یوه‌ندییه‌کانی ئیداره‌ی گه‌رمیان، باسی له‌وه‌کرد به‌هه‌یچ شیوه‌یه‌ک جیاکاری نه‌کراوه.

وتیشی: هه‌ر به‌رپویه‌ر و به‌رپرسیک له‌هه‌ر حزبیکی بی‌ت و ئه‌رکی چی بی‌ت به‌پیی ئه‌وه‌بو دیاریده‌کری‌ت، بابته‌ی سیاسی و حزبی به‌هه‌یچ شیوه‌یه‌ک ره‌نگدانه‌وه‌ی له‌سه‌ر ئیداره‌ی گه‌رمیان نییه و به‌رپرس له‌م وته‌یه.

سه‌باره‌ت به‌داواکردن بو سزادانی به‌رپویه‌ری گشتی کشتوکالی گه‌رمیانیش که‌خوی وه‌کو جیاکاری به‌هۆکاری حزبی لیک

سهردانیکی لیبیرسراوی مه لبه ندی گهرمیانی (ی. ن. ک) بۆ به رنوه رایه تی گشتی چاودیری و گه شه پیدانی کۆمه لایه تی گهرمیان

سهردانیکی سهرپه رشتیاری ئیداره ی گهرمیان بۆ لقی گهرمیانی (پ. د. ک)

سپیه: نهجامدانی چالاکي کومه لایه تی له کاتی دهوام دا

ههستاوه له گه ل ژماره یه ک له فرمانبهرانیان له بهرواری (۲۹ / ۸ / ۲۰۲۲) فرمانگه کیهان به جیهیشتوه و سهردانی پرسه یان کردوه له قهزای کفری» .

ئو پرسه یه ی که له نوسراوه که ی ئیداره ی گهرمیان دا ئاماژه ی بیکراوه، پرسه ی (سهیل خورشید رهشید) بو که به (م. شه مال) ناسراوه و رۆژی ۲۸ سی ئابی ۲۰۲۲ له بهردهم ماله که ی خوی دا له کفری تیرۆر کرا. ناوبراو جگه له وه ی نوسر و لیکۆلر و ئەندامی ته فگهری ئازادی نزیک له په که که بو، فرمانبهریش بو له بهرپۆبه رایه تی کشتوکالی کفری .

بهرپۆبه ری گشتی کشتوکالی گهرمیان، داکۆکی له م سهردانه ی دهکات به و پیه ی که سه که فرمانبهریان بو، باس له وه شده کات بهرپۆبه رانی دیکه ش هه مان کاریان کردوه و سهردانی پرسه یان کردوه، به لام ریکاریان له بهرامبهر دا نه گیراوه ته بهر که به وته ی خوی رهنگه هه ندیکجار ئیداره ی گهرمیانیش ئاگادار نه بوین . چالاکیکي مه دهنی پییوايه بابه ته کومه لایه تیه کان ریکری زۆر له کاری حکومت ده که ن .

سامان عه زیز، که سهرپهرشتیاری گروپی گه شه ی گهرمیان، وتی: ئو که سانه ی لیژه ده چنه پۆستیک، به هوی دۆخی کومه لایه تیه وه ناتوانن کاری خویان به باشی پیاده بکه ن .

ئو بابه ته خودی به شیک له بهرپۆبه ره کانیش ئاماژه ی پیده که ن که هاوالاتیان به هوی په یوه ندی کومه لایه تیه وه له دهره وه ی دهوامی فهرمی په یوه ندیان پیوه ده که ن .

به شیکي زۆر له بهرپۆبه ره و فرمانبهره کان، له کاتی دهوامی فهرمی دا سهرقالی چالاکي کومه لایه تی ده بن، که دیارترینیان به شداریکردنه له پرسه .

ئیداره ی گهرمیانن له ریکه ی نوسراویکه وه به شداریکردنی له پرسه و بۆنه ی حزبی و کومه لایه تی قه دهغه کردوه .

چۆمان ئەحمەد، بهرپرسی راگه یانندن و په یوه ندیه کانی ئیداره ی گهرمیان، ئاماژه ی به وه کرد که به نوسراوی فهرمی و له ریکه ی په یوه ندیسه وه بهرپۆبه ره کانیهان له وه ئاگادار کردوه ته وه که له کاتی دهوامی فهرمی دا ریکه به سهردانی پرسه نادریت .

به لام به پی ئو به دوا دا چونانه ی یه که ی چاودیری کردویه تی، هه تا ئیستاش ئو م حاله ته بهردهوامی هه یه، ئه مه ش له کاتیکدا به هه چ داتا و زانیاریه ک نیه له باره ی سزادانی بهرپۆبه ره و فرمانبهران به م هوی وه .

تا که داتایه ک له مباره یه وه بونی هه بیته، ئو نوسراوه ی ئیداره ی گهرمیان که داوی سزادانی بهرپۆبه ری گشتی کشتوکالی گهرمیان ده کات .

به پی نوسراویکی ئیداره ی گهرمیان به ژماره (۱۱ / ۸ / ۲۹۶۵) که له ۳۱ / ۸ / ۲۰۲۲ دهرچوه و ئاراسته ی دیوانی وه زاره تی ناوخوی ههریم کراوه، تیایدا ئاماژه ی به وه داوه که سهرباری ئاگادارکردنه وه ی چه ندهم جاره یان بو بهرپۆبه ری فرمانگه کان له به شداریی نه کردن له پرسه دا له کاتی دهوامی فهرمی، که چی «بهرپۆبه ری گشتی کشتوکالی گهرمیان به بی بایه خدان و پابه ندبونی به یاسا و رینماییه کان له کاتی دهوامی فهرمی

»

به هوی دۆخی کومه لایه تیه وه بهرپۆبه ران ناتوانن

« کاری خویان به باشی بکه ن

چواره م: سهردانیکردن به مه بهستی پیرۆزبایی

چۆمان ئەحمەد، لئیسراوی راگه یانندی ئیداره ی گهرمیان، وتی: سهردانیکردن ئه گه ر به ته نها بو مه بهستی پیرۆزبایی بیته کیشه یه، به لکو ده بیته سهردانی هاوالاتی بو داموده زگای حکومی به مه بهستی کار بیته .

له باره ی سهردانیکردنی فرمانگه کانیش بو لای یه کتری به مه بهستی پیرۆزبایی، چۆمان ئەحمەد وتی: ده بیته سهردانه که بو هه ماههنگی نیوان ئو دو لایه نه بیته، چونکه گرنگیشه که ئو په یوه ندی هه بیته و یه کترناسین هه بیته له نیوان بهرپۆبه ره کاندان . چالاکیکي مه دهنی بو چاره سه ری ئو م حاله ته، پیشنیازیکی هه یه . ئاراز مه مه د، وتی: له حاله تی وه هادا ده بیته کاتیک دیاریی بکریته بو سهردان و پیرۆزبایی و ئه مه ش زۆر نه خایه نیته و به هوی وه مامه له ی هاوالاتی دوانه که ویته .

یه کیک له وه حاله تانه ی که به بهر فراوانی تیبینی ده کریته، سهردانیکردنی زۆری هاوالاتیهان بو لای بهرپرسه کان بو پیرۆزبایی لیکردنیان به بۆنه ی ده سته کاربون یاخود بهرزبونه وه ی پله یان وه رگرتنی پۆستی نوئ .

ئارام پالانی، چالاکي مه دهنی، باسی له وه کرد له کاتی ده سته کاربونی بهرپۆبه ریک زۆرترین سهردانی ده کریته، ئه مه ش وایکردوه هاوالاتی که ئیشوکاری له فرمانگه یه ک هه یه، ئیشه که ی دواکه ویته .

ژیلوان عادل، که دواين بهرپۆبه ری گشتیه له م سنوره ده سته کار بوبیته، ئاشکرای ده کات که بو بابه تی پیرۆزباییکردن سهردانی کراوه، به لام وه کخوی وتی: ریکه مان نه داوه کاری هاوالاتیان گرفتنی تیذا دروست بیته . ئیداره ی گهرمیانیش هاوپا به له وه ی ئو م حاله ته کیشه یه .

یه‌که‌م: دهره‌نجام

۱. تائیس‌تا له گهرمیان ده‌وامی فهرمی چوارچۆیه‌کی دیاریکراوی له روی کاتی ده‌وامه‌وه نیه، له کاتی‌کدا ژماره‌یه‌ک له فهرانگه‌کان کاتژمیر (۸:۳۰) سی به‌یانی ده‌ست به‌ده‌وام ده‌که‌ن، هه‌ندیکی دیکه‌یان له (۹:۰۰) سی به‌یانی ده‌ستپێده‌که‌ن، هه‌روه‌ک کاتی کۆتاییهاتنی ده‌وامیشیان جیاوازه، به‌زۆری له (۱:۰۰)، (۱:۳۰) و زۆر بروت له (۲:۰۰) سی دوانیوه‌رۆ کۆتایی به‌ده‌وام ده‌هێنن.

۲. ئیداره‌ی گهرمیان به‌ نوسراوی فهرمی داموده‌زگا حکومییه‌کانی سنوره‌که‌ی ئاگادار کردوه‌ته‌وه له‌وه‌ی ده‌بیت پابه‌ند بن به‌ ده‌وامی فهرمی که له (۸:۳۰) سی به‌یانی ده‌ستپێده‌کات و له (۳) سی دوانیوه‌رۆ کۆتایی پیدیت.

۳. هۆکاری ریکه‌بونی ده‌وام په‌یوه‌ندی‌داره به‌ قه‌یرانی دارایی و خه‌رجه‌کردنی موچه‌ی فهرانبه‌ران له‌کاتی خۆیدا و په‌به‌رزنه‌کردنه‌وه‌ی فهرانبه‌رانه‌وه، که ئه‌مانه وایانکردوه فهرانبه‌ران پابه‌ند نه‌بن به‌ و چوارچۆیه‌ی حکومه‌ت دیاریی کردوه بۆ واده‌ی ده‌وامکردن.

۴. نه‌بونی ئه‌م چوارچۆیه‌یه وایکردوه فشاری زۆر له‌سه‌ر هاوڵاتیان دروست ببیت له‌ راییکردنی مامه‌له‌کانی‌اندا، چونکه به‌و فشاره‌ی هه‌یه له‌سه‌ر داموده‌زگا‌کان و به‌و رۆتینه‌ ئیدارییه‌ی بونی هه‌یه، واده‌کات له‌ چه‌ند رۆژیکدا مامه‌له‌یه‌کیان بۆ ته‌واو بکریت.

۵. لیژنه‌ی تایبه‌تمه‌ند له‌لایه‌ن ئیداره‌ی گهرمیان‌وه پیکه‌پێنراوه، به‌لام هه‌یچ زانیارییه‌ک به‌رده‌ستدا نیه له‌وه‌ی لیژنه‌که‌ چی کردوه و چ رۆلێکی له‌ ریکه‌ستنه‌وه‌ی ده‌وام دا هه‌یه.

۶. سه‌رباری ئه‌وه‌ی له‌لایه‌ن ئیداره‌ی گهرمیان‌وه به‌ نوسراوی فهرمی ئاماژه به‌ قه‌ده‌غه‌بونی کراوه، به‌لام هه‌شتا به‌شداریکردن له‌ بۆنه‌ کۆمه‌لایه‌تیه‌کان له‌لایه‌ن فهرانبه‌ران و به‌رپۆبه‌رانه‌وه له‌کاتی ده‌وامی فهرمی دا به‌رده‌وامه، به‌تایبه‌تی له‌ مه‌راسیمی پرسه‌ دا، رهنگه ره‌هه‌ندی کۆمه‌لایه‌تیه‌ش، دیارترین هۆکاری به‌رده‌وامی ئه‌م حاله‌ت/ دیاره‌ده‌یه بیت.

۷. سه‌ردانی حزبی، یه‌کیکی دیکه‌یه له‌ حاله‌ته به‌رچاوه‌کان، ئیترچ سه‌ردانی حزب و به‌رپرسه‌کانی بیت بۆ داموده‌زگا حکومییه‌کان، چ سه‌ردانی به‌رپۆبه‌ره حکومییه‌کان بۆ باره‌گای حزب و بۆنه حزبییه‌کان له‌کاتی ده‌وامی فهرمی دا.

۸. ئه‌گه‌رچی سه‌ردانی حزبی به‌ فهرمی قه‌ده‌غه‌کراوه له‌لایه‌ن حکومه‌ته‌وه، به‌لام داموده‌زگا‌کان وه‌کپۆیست پۆیه‌ی پابه‌ند نه‌بون و تائیس‌تاش ئه‌نجام ده‌دریت، به‌شیک له‌و سه‌ردانا‌نه‌ش رهنگه به‌هۆی بلاونه‌کردنه‌وه‌یان له‌ تۆره کۆمه‌لایه‌تیه‌کاندا پێیان نه‌زانریت.

۹. هۆکاری سه‌ره‌کی سه‌ردانه حزبییه‌کان، بۆ ئه‌وه‌ده‌گه‌رپه‌ته‌وه که هه‌مو به‌رپۆبه‌ره‌کان کادیری حزبیین و پابه‌ندن به‌ حزبه‌کانیانه‌وه، ئه‌مه‌ش ناچاریان ده‌کات بونیان له‌ باره‌گا حزبی و چالاکیه حزبییه‌کان دا هه‌بیت، ئه‌گه‌رچی به‌شیک له‌و به‌رپۆبه‌رانه‌ی بۆ ئیمه‌ قسه‌یان کرد، باسیان له‌وه‌کرد که له‌ دوا‌ی ده‌وام یان له‌و رۆژانه‌ی که پشوی فهرمییه، سه‌ردانی باره‌گا حزبییه‌کان و به‌شداریی له‌ بۆنه حزبییه‌کان دا ده‌که‌ن.

۱۰. بونی ئه‌م سه‌ردانا‌نه، به‌رای هه‌ندیک له‌ چالاکوانان وایکردوه که ده‌ستوه‌ردانی حزبی لێبه‌که‌وتیه‌وه و کاره‌کان به‌ پیشه‌یی به‌رپۆبه‌نه‌چن، ئه‌گه‌رچی به‌رپۆبه‌رانی حکومی جه‌خت له‌وه‌ده‌که‌نه‌وه فشاریان ناخړیته سه‌ر له‌لایه‌ن حزبه‌وه.

● پېښو ته پروسەى دەوامکردن يەكبخريتهوه، چونكه ئەمە ھەم سەرلېشىواويى، ھەميش بارگرانى بۆ ھاولاتى دروست كرده. بۆ ئەمەش گرنگە حكومت ئەو ھۆكارانەى بونەتە مايەى ئەم ناجيگيريىە ئاشكرا بكات و كار لەسەر چارەسەرکردنيان بكات، بۆ ئەوھى چوارچيۆھەك ديارىي بكات بۆ كات و ماوھى دەوامى فەرمى.

بۆ ديارىيکردنى وادە و كاتى دەوام، دەبىت ھەم رەچاوى ئەو دۆخە بكرىت كە ليكەوتەى قەيرانى دارايىە، ھەم تايبەتمەندى شوين و دەزگاكانيش، واتا بەشپۆھەك بىت رەچاوى بەرژەوھەندى ھاولاتيان و فەرمانبەرانى تيدا بكرىت.

گرنگترين خالىك ئەوھىە كە ھاولاتى ئاشنا بىت بە ماوھ و وادەى دەوامى دامودەزگاكان، واتا بزانيت چەند كاتژميرە و لە كەيەوھەتە كەيە و ئەم بابەتەى لى نەشاردريتهوه، بۆ ئەوھى كە مامەلەى دەگاتە دەزگايەكى حكومى، ئەو ماوھىە بزانيت كە لە بەردەستى دا دەبىت بۆ تەواوکردنى.

● بونى ليژنەى چاوديريىى لە ھەر ئاست و بوارىكدا گرنگە، بەلام لەوھى گرنگتر، بونى شەفافيەتە لە ھەرگرتنى رىكار و مامەلەيان دا. رەنگيشە قورس و نەكردەنى بىت كە ليژنەىەك كۆنترۆلى سكتيرىكى فراوانى ھەكو دەوام بكات، چونكه ھەم تواناي مرۆيى و ھەم تواناي لوجستيشى يارمەتیی نادات، بەلام بونى گرنگە بۆ ئاشكراکردنى كوموكورتىيەكان.

● بۆنە كۆمەلایەتییەكان كات و بوارىكى زۆر دەگرن لە فەرمانگەكان دا، وادەكەن ھەم بە ھەردان لە كات و توانا و بودجەى گشتى دا دروست بىت، ھەميش كارى ھاولاتى دوابكەويت. بۆيە پېښوئە ئىدارەى گەرميان بە تەواوى رىگە لەم حالەتە بكرىت و جەخت لە قەدەغەبونى بكاتەوھ بەشپۆھى بنېر، ھاوكات ئاليەتى گونجاويش بۆ ئەمە بدۆزىتەوھ.

● گرنگە لە ليپچىنەوھەكردن لەگەل بەرپۆبەرانى حكومى لەبەر پابەند نەبون بە برپارەكانى پەيوەست بە دەوامەوھ بەگشتى، رەچاوى دادپەرورەيى و يەكسانى و جياكارىي نەكردن بكرىت.

● بونى سەردانى حزبىيى بە ھەردو ديوەكەى دا (سەردانى حزب بۆ لای دامودەزگاي حكومى يان سەردانى دامودەزگاي حكومى بۆ لای حزب)، بەھەدەردان و زيانگەياندنە بە بەرژەوھەندى گشتى لە ھەمو ئاستەكان دا، بۆيە گرنگە جەخت لە قەدەغەكردنى بكرىتەوھ، بەلام ھەر ئەمە بەس نيىە، بەلكو دەبىت ليپچىنەوھ بكرىت و ھەكو يەك ھەمو دامودەزگا و بەرپۆبەرىك كە پيشيلى ئەم قەدەغەكردنە دەكات، ليپچىنەوھى لەگەلدا بكرىت. ھەرەك خودى حزبەكانيش دەبىت رەچاوى ئەو تايبەتمەنديىە بكن كە حكومت ھەيەتى و پيشيلى نەكەن و دەستورنەدەن لەكاروبارەكانى دا.

گەرميان ئەنجام دەدات بەمەبەستى پەرەدان بەكارەكانيان و ھەرەھا برەودان بە پروسەى چاوديريىکردن و شەفافيەت و پتەوكردنى پەيوەنديى نيوان ھاولاتى و دەسەلات و دروستكردنى ليكتىگەيشتنىكى باشتەر بۆ پەرەدانى زياتر بە خزمەتگوزارىەكان.

لەبارەى (يەكەى چاوديريى حكومەتى خۆجىي گەرميان)ەوھ

يەكەيەكى رۆژنامەوانى و بەدواداچونى تايبەتى رادبۆي دەنگە بە پالپشتى سندوقى نيشتمانى بۆ ديموكراسى ئەمريكى (NED) سالى ۲۰۱۷ دامەزراوھ، كارى چاوديريىکردنى حكومەتى خۆجىيى

بۆ پەيوەندى

۰۷۷۰۱۹۲۳۶۶۲ - ۰۷۷۴۰۸۷۸۱۵۳

Radiodeng@yahoo.com

yakaychawderigarmyan@gmail.com

www.radiodeng.net

* ستافى يەكەى چاوديريى حكومەتى خۆجىي گەرميان:

۱. زريان محەمەد

۲. سروھ كەرىم